

Z cizích revuí.

Rivista di artiglieria e genio, LXIX. ročník (1930).

Číslo VII — červenec.

Brig. gen. E. Cardona: *I n i c i a t i v a*.

Autor shrnuje citáty o iniciativě z různých článků italských předpisů (Norme generali) a definuje ji jako „právo a povinnost podřízeného — jenž se nemůže včas dorozuměti s představeným — předvídati, rozhodnouti a započítati akci, která není sice nařízena v rozkazech představeného, jejíž účel však souhlasí s vytčeným cílem a s rámcem operací celku.“

Iniciativa je mohutným morálním činitelem a závažným prvkem úspěchu, zůstává však vždy dvousečnou zbraní, jež, bylo-li jí nevhodně užito, může zmařiti původní plán manévru; od podřízeného vyžaduje správné chápání situace a úkol celku a vědomí odpovědnosti, aby se snad nezvrhla v kritisování a přestupování rozkazů a předpisů. Představený musí určití všeobecný účel operace a stanoviti podřízeným úkoly v mezích tím širších, čím větší jednotce podřízení velí. Během operací sleduje pečlivě provádění, aby včas zamezil akce, které by mohly ohroziti zdar jeho plánu nebo nevhodně jej nutily k akcím rozptylujícím jeho úsilí. Celkem je iniciativa podřízených věcí vzájemné důvěry ve vyššího velitele, bez níž klesá často v neukáznenost.

Rivista militare Italiana, ročník IV (1930).**Číslo 7 — červenec.**

Gen. A. Pughani: Problém motorisace dnes a v budoucnu.

V úvodu konstatuje autor, že problém motorisace je dnes ve všech armádách v zásadě přijat a jest jen otázkou času a finančních prostředků. Stále není však řešen způsob motorisace různých zbraní a míra, v jaké má býti armáda motorisována.

Dnes stojí v popředí dvě školy: britská, hlásající mechanisaci celého vojska (plk. Fuller), jejímž symbolem je těžký tank a řada speciálních tanků pro různé zbraně a prostředky (děla, kulomety, pojitka, vel. orgány atd.); a škola francouzská, žádající jen motorisaci některých zbraní a složek vojska, jejím znakem je dělový traktor a lehký tank.

Dále jsou — vesměs podle známé literatury a příruček — popisovány jednotlivé druhy vozidel, udáno složení různých motorisovaných vyšších jednotek a uvedeny výsledky získané při cvičeních těchto jednotek do roku 1929, hlavně v Anglii a Francii.

V italské armádě je problém usilovně studován, v zásadě však se Itálie kloube k francouzskému směru. Zpoždění ve vývoji motorisace bylo v Itálii způsobeno předčasným zhroucením rakouské fronty (na podzim 1918 bylo počítáno s objednávkou 1400 tanků) a neurovnanými politickými a vojenskými poměry v letech 1919—22.

Dnes disponuje Itálie velmi dobrými tanky „Fiat 3000 vz. 21“ a „Fiat 3000 vz. 30“ (váha 5500 kg, výška 2.2 m, šířka 1.64 m, kovové pásy, výzbroj, dělo nebo kulomety). Tento malý typ tanků je jedině vhodným pro budoucí italské krasové bojiště; proti francouzskému „Renault“ má „Fiat 3000 vz. 30“ značné výhody, ačkoli mu tento vůz byl vzorem.

Z obrněných automobilů jsou hlavně zkoušena šestikolová vozidla.

V dělostřelectvu byla se zdarem rozřešena otázka motorisace hrubých baterií zavedením traktoru „Pavesi 26“. Traktory pro těžké dělostřelectvo („Fiat 20“ a „Pavesi Tolotti“) se velmi dobře osvědčily již za války. V lehkém dělostřelectvu nebyl dosud určen druh, jenž má býti motorisován (dělostřelectvo armádní, divizní, oddíly pro „rychlé sbory“). Otázka nespecializovaných vozidel pro dopravu osob a materiálu byla rozřešena zavedením motoru MAN. (na benzin i na těžké oleje) pro nákladní automobily typu Isotta Fraschini.

Celkem však problém motorisace v Itálii nemůže býti plně rozřešen předřešením otázky opatrování a nahrazování pohonných hmot. Směřuje se k nahrazení benzínu těžkými oleji a pohonem generátorovým plynem.

Plk. děl. A. Raveni: Italská akce v Macedonii.

Autor vyličuje vojenské a politické okolnosti, jež vedly k utvoření soluňského expedičního sboru v říjnu 1915, zmiňuje se o italské akci v Albanii a záchraně srbské armády v zimě 1915/16. Podrobně popisuje činnost italské 25. pěší divise, jež byla součástí soluňské dohodové armády.

Divise přibyla do Soluně až 11. srpna 1916: ke konci téhož roku měla tři pěší brigády (24 praporů), 8 horských a 4 minometných baterií, 5 eskadron, 12 ženijních rot a 2 letky, celkem na 63.000 mužů.

Ihned po příchodu byla divise — zatím o 2 brigádách — zasazena na úseku fronty, 48 km široký, sev. od Soluně mezi tok řek Vardaru a Strumy. Později došla třetí brigáda zúčastnila se v září 1916 spojenecké ofensivy na Bitolj a splnila velmi úspěšně svou úlohu.

Koncem prosince téhož roku byla celá divise po krátkém pobytu v záloze zasažena do prostoru u Bitolje a hájila úsek Crna reka. Zde setrvala až do konce války. V únoru 1917 se zdarem odrazila německo-bulharský útok, 9. května téhož roku měla podíl v nezdařené ofenzivě sev. od Bitolje a v červenci 1918 působila také v ofenzivní akci italské skupiny v Albanii.

Za rozhodující ofenzivy od 21. do 30. září 1918 útočila divise po obou stranách údolí Crne reke a dosáhla jejího horního toku.

Po uzavření příměří s Bulharskem byly určeny k pronásledování Austro-Němců srbské a francouzské divise, proti Turkům pak anglické síly. Jádrem italské divise bylo soustředěno po úspěšných akcích na Prilep-Veles do prostoru Sofie-Kystendil, jedna brigáda v Soluni, 2 eskadrony zesílily francouzské jezdectvo u Pírotu. V této situaci zastihlo divisi ukončení války.

Ztráty divise byly velmi značné, sama ofenziva v květnu 1917 stála ji 3000 mužů ztrát. Velmi byla divise zeslabována nemocemi, průměrně měsíčně onemocnělo 6000 mužů, z toho polovice byla repatriována.

Plk. pěchoty R. Operti: *Poznámky o pohybu v horách.*

Úvahy o obtížích pochodů v horském terénu zvláště po stezkách a vlivu horského terénu na délku pochodu, jeho rychlost a na hloubku pochodových proudů.

číslo 8 — srpen.

G. B. Macario: „Straf-Expedition“.

Popis „trestné“ ofenzivy skupiny arcivévody Evžena v Jižních Tyrolích od 15. května 1916 do ukončení italské protiofenzivy (24. června 1916.) Autor podrobně popisuje operace tyrolské skupiny podle rakouských pramenů a podle situačních hlášení skupiny.

Ofenziva byla zpomalena tuhým odporem obránců a konečně zastavena rychlým přesunem italských posil ze sočské fronty a zahájením Brusilovovy ofenzivy v Haliči. Průlom u Lucku přiměl rakouské velení k odeslání tří divisí z italské fronty na ruskou (9.—14. června) a konečně k úplnému zastavení ofenzivy (17. června).

Vlastní příčinou rakouského neúspěchu byla však nedostatečná materiální příprava 3. armády (gen. Kövess), zanedbání prvku překvapení a po prvních rychlých náporech velmi pomalý další postup ztížený horským terénem. 2. armáda (gen. Dankl) se ztroskotala pro neschopnost vedení, které zbytečně tříštilo své síly.

Tyto okolnosti dovolily Italům zesilovati denně obranu o 1 pěší divisi a konečně přikročiti k úspěšné protiofenzivě. Brusilovův průlom u Lucku přišel již v době, kdy tyrolská skupina byla plně vyčerpána a zastavena.

(Příště dále.)

Literární přehled.

H. R. Berndorff: „Diplomatische Unterwelt.“ Nákladem Dick et Co., Stuttgart 1931.

Autor známé knihy „Spionage“ líčí činnost agentů tajné zpravodajské služby v nynější době; tak na př. zavraždění makedonského vůdce generála Protogerova, činnost známého anglického plukovníka Lawrence v Afganistanu a pod. Skytá nám možnost učiniti si zajímavý způsobem představu o intrikách a

machinacích politických tajných agentů, ač nemusí se věřit všemu, co napsal. Nesporně přehání Berndorff význam těchto agentů, když na př. píše: „Podsvětí v diplomacii mocných států tvoří situace, ve kterých parlamentu a ministrům zahraničí nic jiného nezbývá, než činiti to, co podsvětí předem určilo. Není pravda, že zahraniční politika států provádí se oficiálními vládami...“ Působí poněkud groteskně, vyličovati turecko-řeckou vál-

ku v letech 1921-22 jako nějakou soukromou válku mezi francouzským agentem Blankem a technickým agentem Heyem. Autor vtahuje do „diplomatického podsvětí“ také německé důstojníky maršála Limana a generála Kundta.

V. K.

Generál Roberto Segre: Vojenský slovník. (Stran 426 a XII, cena 100 lir.)

V říjnu 1930 vyšel za podpory římského ministerstva války první (německo-italský) díl obsáhlého díla známého italského vojenského spisovatele generála R. Segre. „Dizionario militare“ je výsledkem dlouholeté autorovy práce, přerušené světovou válkou, při jejímž vypuknutí dílo bylo již téměř připraveno k tisku. Vnucená přestávka však umožnila autoru zahrnout do díla i celou obsáhlou moderní vojenskou terminologii válečnou i poválečnou. Cena slovníku tím značně vzrostla, takže dnes jest ojedinělou vojenskou encyklopedií, obsahující na 50 tisíc výrazů.

Slovník, jehož druhý díl (italsko-německý) vyjde v nedaleké době, má být pomůckou k studiu literatury a předpisů armád s německým služebním jazykem, t. j. říšskoněmecké, bývalé rakousko-uherské, švýcarské a dnešní rakouské resp. k studiu italské vojenské literatury cizinci. Ve skutečnosti však dílo svým slovním bohatstvím daleko přesahuje tento rámeček.

Mimo nutné všeobecné literární výrazy — vyjma běžná slova — je v slovníku zcela vyčerpána vojenská terminologie, týkající se pozemních vojsk a operací. Kromě toho uvádí slovník všechny významnější námořní a letecké vojenské výrazy. Méně známá slova a synonyma jsou doprovázena stručnými a výstižnými vysvětlivkami. Konečně zařadil autor do díla i vojenské zkratky, užívané v těchto armádách, uvádí jejich slovní znění a připojuje výklad. Autor se však nespokojil tímto slovním bohatstvím, jež by samo o sobě plně dostávalo k studiu obsáhlé německé vojenské literatury a jež podává všestranné po-

učení, nýbrž učinil ze svého díla i důkladnou vojenskou encyklopedii.

Pojal do slovníku i archaisma a méně užívané odborné výrazy, slova převzatá do němčiny z cizích jazyků (latiny, franštiny, italštiny) a výrazy vojenského žargonu bohatě rozšířené zejména za světové války.

Zastaralé nebo žargonové výrazy jsou zvláště označeny hvězdičkou resp. tečkou a vysvětleny odborně vojensky i gramaticky. V tomto směru se dílo daleko vymyká z rámce jiných slovníkových prací a je cennou pomůckou i k studiu díl starších vojenských autorů a k sledování celkového vývoje vojenské mlvy.

Vzhledem k odlišné terminologii v různých armádách je u všech odborných výrazů, zkratk, archaismu a žargonových výrazů udána i armáda resp. kraj (země), v níž bylo onoho výrazu používáno (na př. Německo, Rak-Uhersko, Sasko, Bavorsko atd.). Mimo to jsou tyto výrazy blíže určeny poznámkou, označující druh vojenské vědy neb oboru, na nějž se vztahují (strategie, taktika, topografie, organizace, opevnování, výzbroj atd.) resp. druh zbraní, jehož se týkají (pěchota, letectvo, námořnictvo atd.). K dosažení úplné jasnosti je zhusta užíváno i příkladů resp. obtížnější výrazy jsou vysvětleny připojeným běžnějším slovem.

Třídění slovního materiálu podle povodu, druhu a mlvy je provedeno se vzácnou péčí a svědčí o autorově dlouholetém studiu a o jeho hluboké odborné i jazykové přípravě, která je zřejmá i po gramatické stránce. Zde se autor řídí nejnovějšími zásadami německého pravopisu, určuje i gramatický tvar příslušného výrazu, slova z něho složená nebo odvozená, úzkostlivě rozlišuje přesný překlad od slova označujícího jen smyslově nebo přeneseně též pojem a řadí výrazy podle důležitosti resp. běžnosti užívání.

Svým slovníkem podal generál Segre vojenské veřejnosti velmi důkladné vědecké dílo, vyhovující všem požadavkům

Skpt. Bürger.

Různé zprávy.

Česká matice technická vydala právě tyto spisy: Čuřík: Základy vyšší matematiky, II. d., II. vyd. upravené a rozšířené o 176 str., 43 obr.; cena člen-

ská 32 Kč, krámská 48 Kč. — Vondráček: Úvod do metalografie, II. vyd. upravené a rozšířené o 135 str., 167 obr.; cena členská 24 Kč, krámská 36 Kč.

Kč. členský seznam se rozesílá s výroční zprávou členům, kteří zaplatili příspěvek za r. 1930.

Nové francouzské armádní velení a význam nové funkce maršála Petaina. Ministerská rada jmenovala nedávno dosavadního náčelníka hl. štábu generála Weyganda generálním inspektorem francouzské armády a mistopředsedou nejvyšší válečné rady. Tyto funkce zastával dříve maršál Petain, který vzhledem k vysokému věku odstupuje a přijímá novou hodnost, totiž úřad generálního inspektora letecké pozemní obrany, ježmuž přísluší koordinovat všechna obranná letecká opatření. Význam nové funkce maršála Petaina záleží v tom, že vojenská správa spoléhá na vysoké vojenské schopnosti maršála, a to tím více, že je přesvědčena, že mu leží na srdci blaho a péče o vlast, což osvědčil při obležení Verdunu a ve světové válce vůbec. —

Nový generální inspektor, generál Weygand se proslavil jako náčelník Fochova štábu, jako jeho pravá ruka. Narodil se r. 1867 v Bruselu, sloužil u jezdeckva a r. 1914 byl jako plukovník náčelníkem štábu armády. Brzy však ho služba přivedla k Fochovi a od té doby se cesty obou mužů nerozešly. Když byl Foch v roce 1918 v těžké krizi na západní frontě postaven v čelo dohodových armád, rostla též úloha generála Weyganda. Je to osoba vojenská, která měla přímý podíl ve vedení dohodových mas, největších, jaké kdy byly v akci. Weygand je dokonale zasvěcen do problémů války velkých velmocenských skupin. Po válce zůstává v štábu Fochově. V r. 1920 byl v čele francouzské vojenské mise vyslán do Polska, kde se mu podařilo polskou armádu, poraženou Rusy, znovu organizovat a zachránit Varšavu před obležením bolševickými vojsky. — Roku 1923 vystřídal v Syrii gen. Gourauda jako vrchní komisař francouzské republiky máje plnou důvěru výtečného státníka Poincaréa a nacionalního bloku. Děla pak místo gen. Sarraillovi a ujímá se v Paříži vedení střediska pro vysoká studia, doplňující přípravu nastávajících vyšších velitelů. Po generálovi Débeneyovi byl jmenován náčelníkem štábu a na tomto místě setrvává až do nového svého jmenování. R. 1921 dlel v Československu. — Náčelníkem generálního štábu francouzské armády byl jmenován po gen. Weygandovi dosavadní podnáčelník divísi generál Gamelin a podnáčelníkem štábu se stává div. generál Bineau.

V. K.

Rumunsko.

Pro veškerý personál státní správy a podniků mají být pořízeny plynové masky a zřízeny prostory pro ochranu proti plynům; ostatní obyvatelstvo musí se samo postarat o opatření plynových masek. Pro obyvatelstvo mají zříditi obce prostory pro ochranu proti plynům, které budou státem zaregistrovány a vedeny v evidenci. Plynová služba, zdravotnická služba atd. je v zemi důkladně zorganizována. Města mající přes 60.000 obyvatelů zabývají se též otázkou evakuace v čas války.

V. K.

Anglická závěrečná cvičení. Anglická závěrečná cvičení se konala v době od 10. října do 11. října v Salisbury. Jejich úkolem bylo vyzkoušení rychlost pohyblivých oddílů a formací. Předpoklad cvičení byla posílní válka. Západní strana prolomila frontu východního nepřítele a k využití úspěchu vrhla do průlomové mezery silně pohyblivou skupinu, která měla jezdeckto a pěchotu, moderní obrněné vozy všech typů, dělostřelectvo a letectvo a měla za úkol obsadit důležitý prostor průlomu a hájiti jej proti nepřátelským zálohám. Záloha východní strany se bránila a snažila se zameziti pronikání skupiny západní do tohoto průlomového prostoru. Obsazení prostoru se vždy nezdařilo. —ček.

Otázka mechanisace vojska v anglické armádě. V otázce mechanisace armády odchylují se stále víc a více v Anglii od radikálního názoru plukovníka Fullera. Vysvítá to obzvláště z jednoho článku kpt. Nokesa uveřejněného v časopise „Journal of the United Service Institution of India“, sešit z dubna 1930, V článku jsou tyto zásady pro motorisaci: a) vybavení všech trup automobilů pro transport a zvláště pro zásobování; b) vytvoření bojových automobilních trup všech druhů jako obzvláště silné a rychle pohyblivé jednotky pro speciální úkoly; c) vytvoření jednotek pěchoty a jezdeckva k použití v terénu, který je pro auta nezpůsobilý; d) vytvoření formací na soumarech.

V. K.

Tanky v SSSR. V Rusku byly konány veřejné sbírky k vybavení armády větším počtem tanků. Byly tak získány prostředky k opatření nových 30 tanků, které byly rozděleny do Moskvy a Petrohradu. Technická data těchto vozů nejsou známa — osm z nich je prý nejmodernějšího vzoru a je vyzbrojeno 37mm děly. Celkem jsou prý tanky daleko mohutnější než francouzské „Renault“.

(Esercito 1930, čís. VII.)